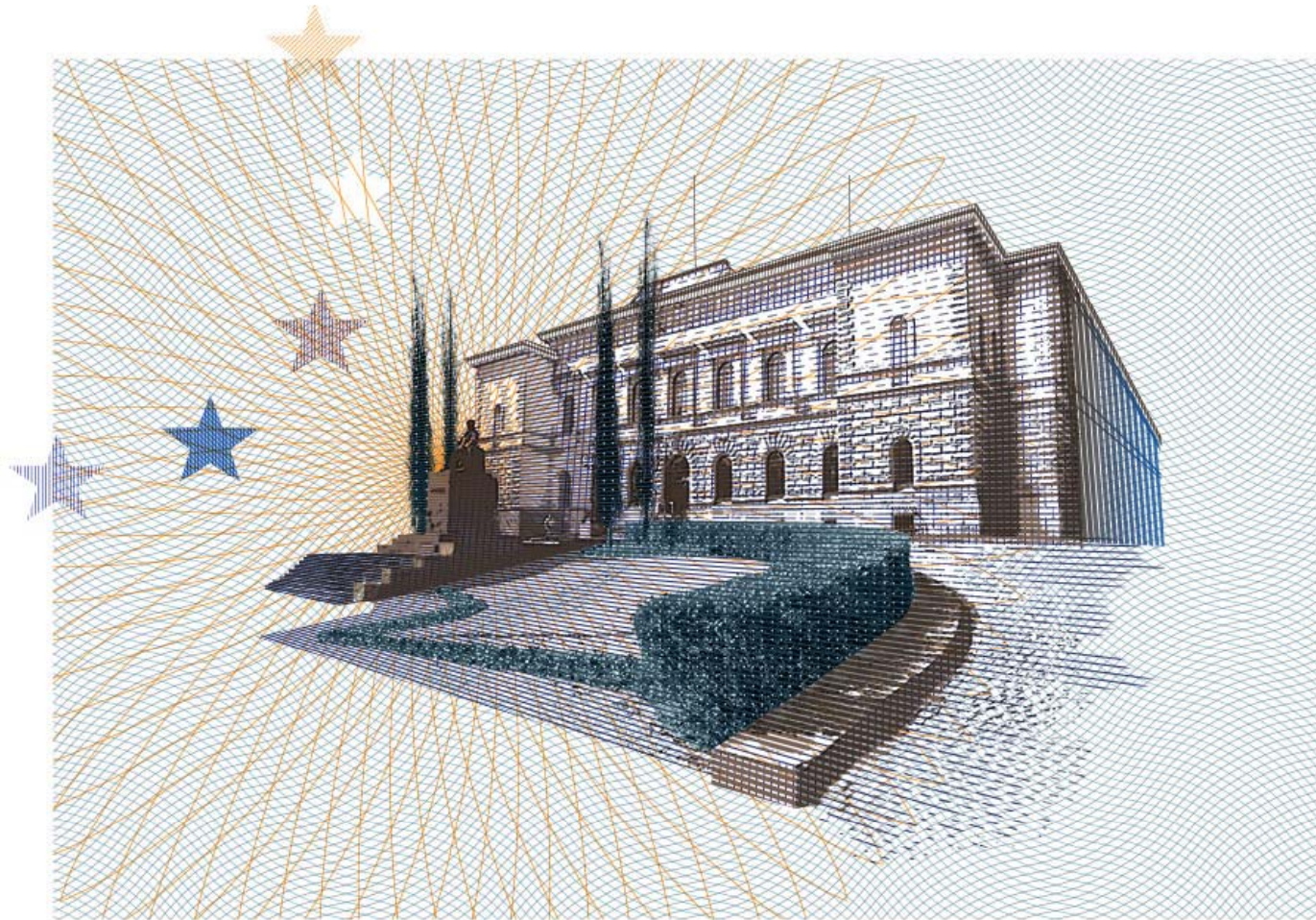

Rakennemuutos, ikääntyminen ja epävarmuus haasteina –
uudistumiskyky entistäkin tärkeämpi
Pääjohtaja Erkki Liikanen
24.3.2014

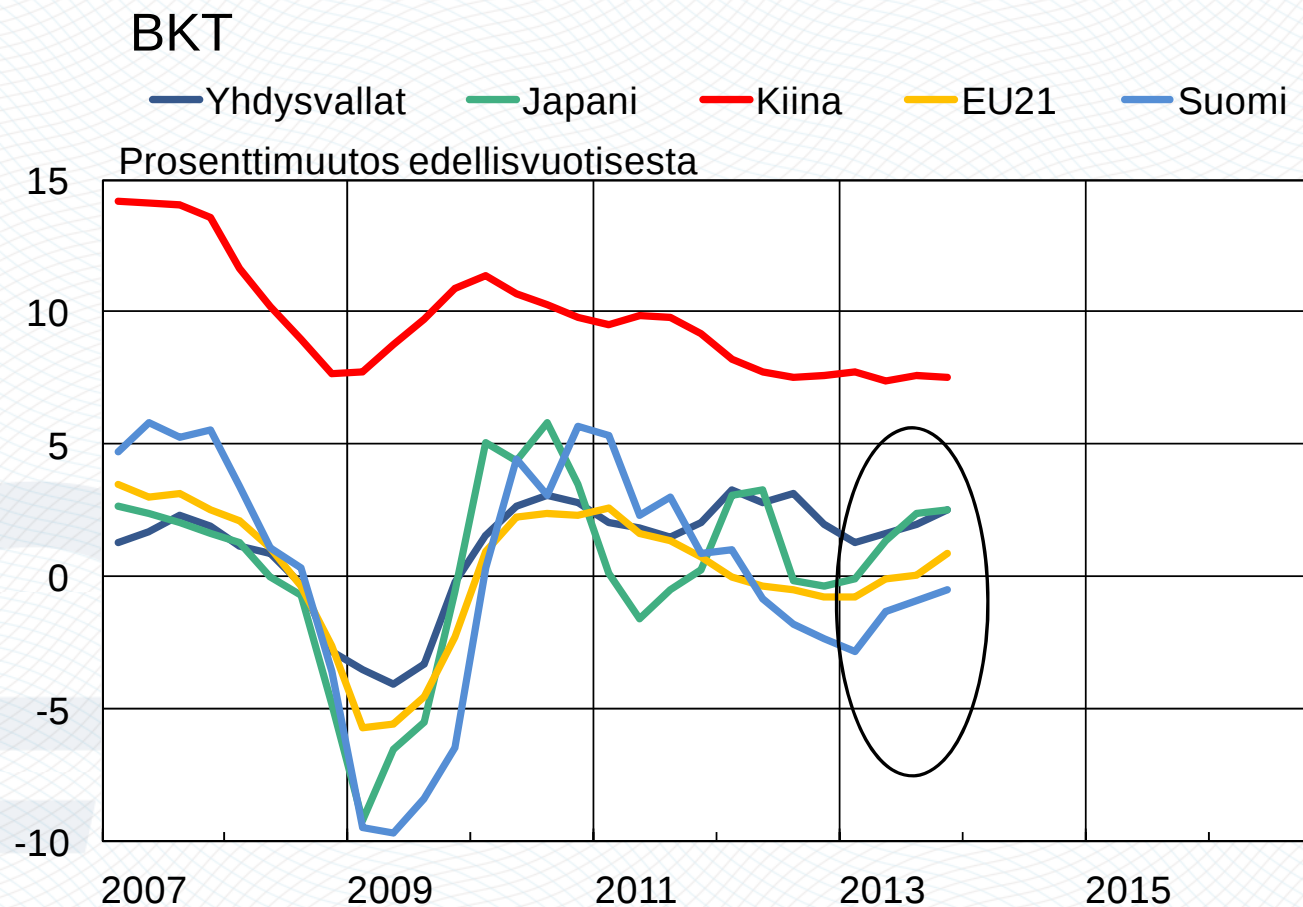
Suomen talouden kolme suurta haastetta

- *Teollisuuden rakennemuutos*
 - *Väestön ikääntyminen*
 - *Kansainvälinen talouskehitys*
 - Ukrainan tilanteeseen liittyvät uhat
- *Vahvistettava talouden kasvuperustaa ja uusiutumiskykyä*

**Kansainvälisen talouden näkymät
varovaisen myönteiset,**

**Ukrainan tilanne seurauksineen
kuitenkin merkittävä riski Suomen
taloudelle**

Kehittyneissä talouksissa kasvu piristyi vuoden 2013 lopulla

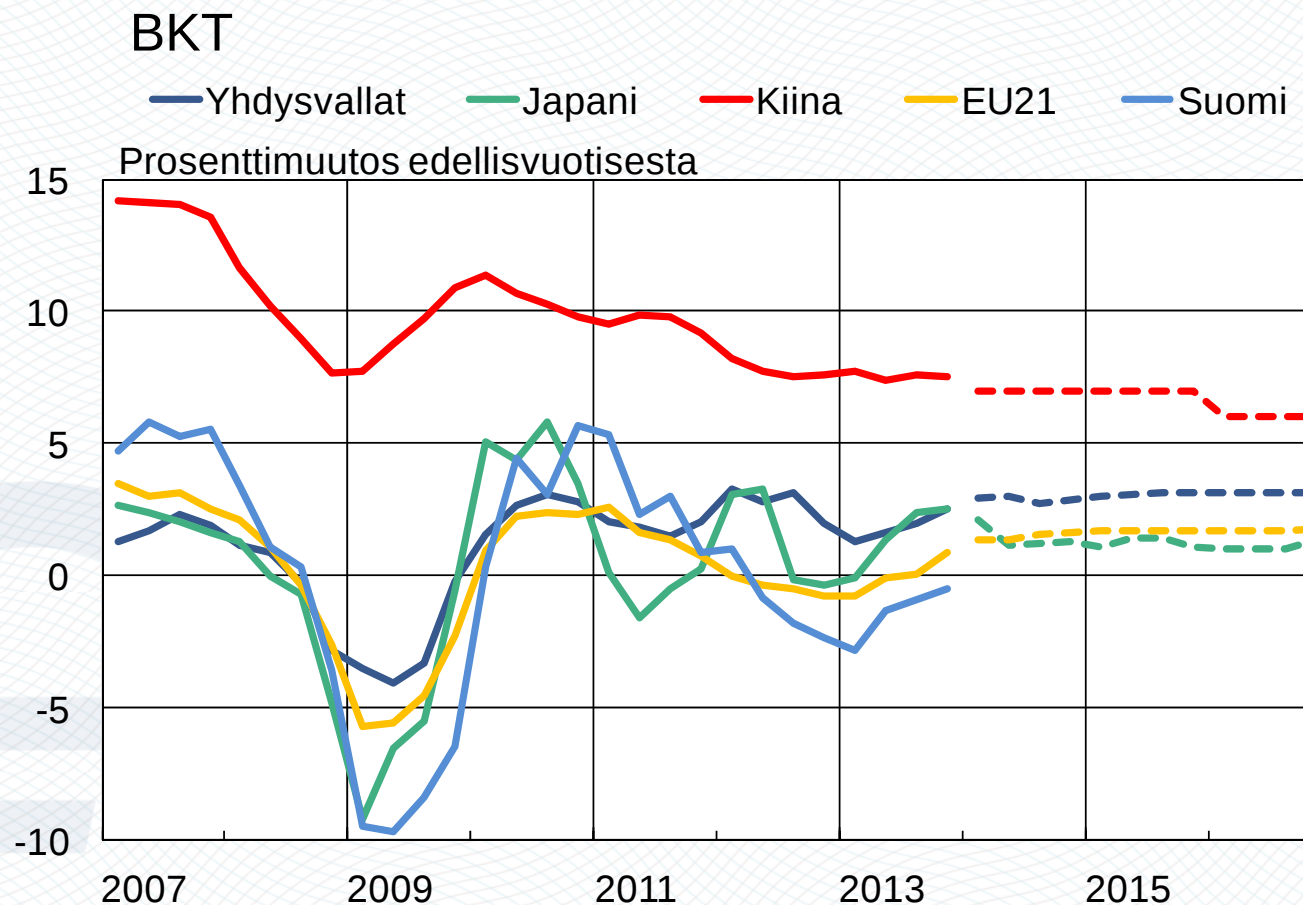

EU21 = euroalue, Ruotsi, Tanska ja Iso-Britannia.

Katkoviivat = Suomen Pankin uusin ennuste.

Lähteet: BEA, ESRI, Kiinan tilastovirasto, Eurostat ja Suomen Pankki.

Suomen Pankin uusi ennuste: Kasvu elpymässä mutta ei kiihdy nopeaksi

EU21 = euroalue, Ruotsi, Tanska ja Iso-Britannia.

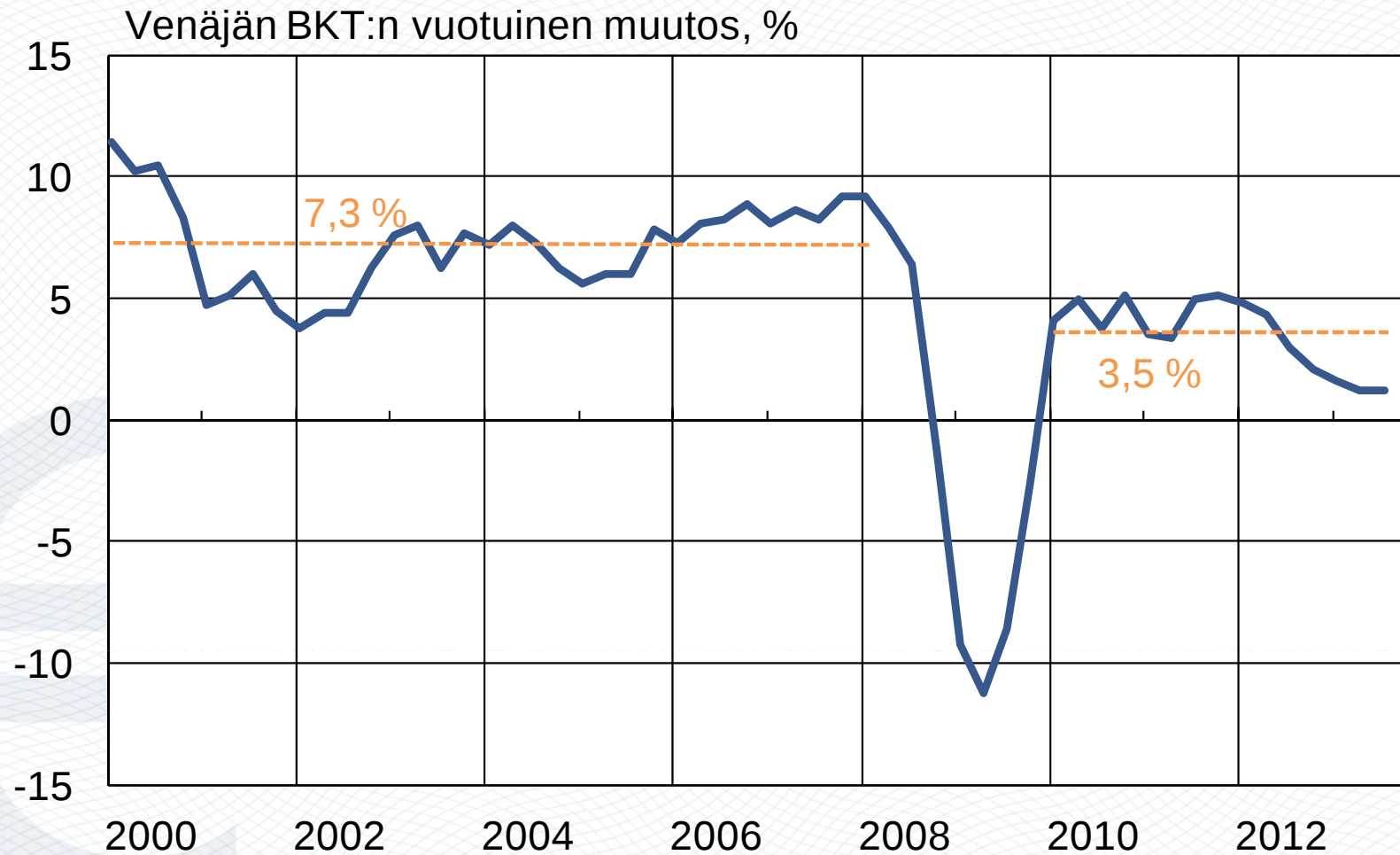
Katkoviivat = Suomen Pankin uusi ennuste.

Lähteet: BEA, ESRI, Kiinan tilastovirasto, Eurostat ja Suomen Pankki.

Ukrainan kriisin talousvaikutukset Venäjällä ja Suomessa

Venäjän talouskasvu hidastui merkittävästi jo ennen kriisiä

27754

Ukrainan kriisi vaikuttanut jo Venäjän talouteen

- Epävarmuus kasvanut, korot nousseet, osakehinnat laskeneet, rupla heikentynyt ja pääomapako lisääntynyt
- Öljyn hinta säilynyt korkeana tukien Venäjän taloutta
- Tämän päivän uudessa ennusteessa oletetaan epävarmuuden olevan vähäisempää kuin 2008-9 finanssikriisin aikana: mm. korkojen nousu on maltillisempaa.
- Jos kriisi kärjistyy lisää, talouskasvu voi jäädä selvästikin uutta ennustetta heikommaksi

Uusi ennuste Venäjän taloudelle

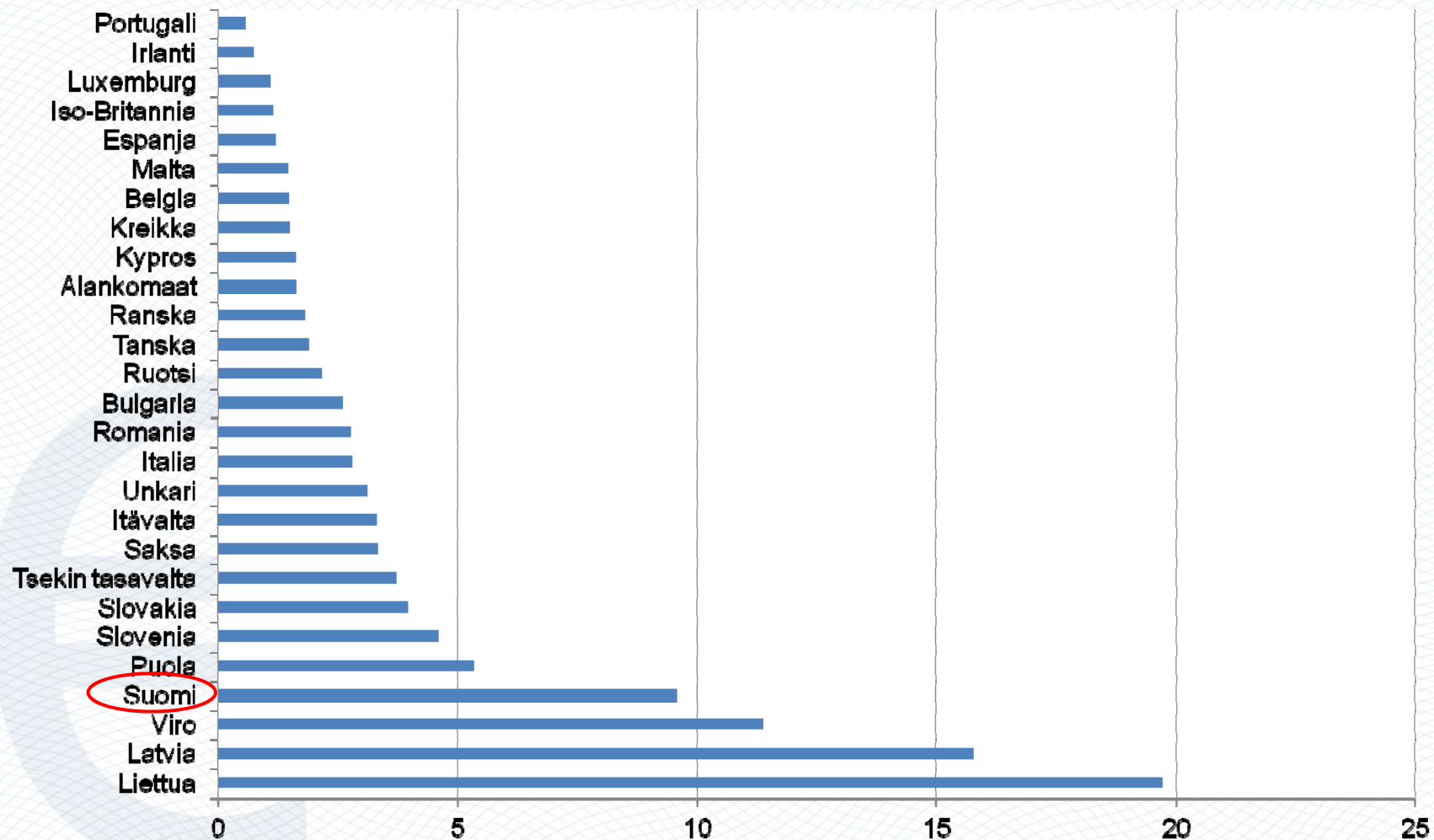
	Suomen Pankin arvio ennen Ukrainan kriisiä		Suomen Pankin uusi ennuste	
	Vuotuiset muutokset, %			
	BKT	Tuonti	BKT	Tuonti
2012	3,5	9,5		
2013	1,3	3,1		
2014 ennuste	1,8	2,9	0,5	-2,0

Jos kriisi kärjistyy lisää, miten se näkyy Suomen taloudessa: riskilaskelma

- **Oletetaan:**
 - Venäjän tuonti supistuu 25 % eli tuntuvasti enemmän kuin Suomen Pankin uudessa ennusteessa
 - Rupla heikkenee 20 %
- **Vaikutus:** Kärjistynyt kriisi hidastaisi Suomen viennin kasvua 3 %-yksiköllä ja BKT:n kasvua 0,8 %-yksiköllä vuonna 2014
 - Vaikutukset johtuvat viennin supistumisesta: pääosin Venäjälle ja hieman myös muualle
 - Vaikutus tuotannon tasoon häviää vähitellen vuodesta 2016 alkaen talouden sopeutuessa uuteen tilanteeseen

Suomen altistuminen EU:n suurimpia

Venäjän osuus viennistä 2013, %

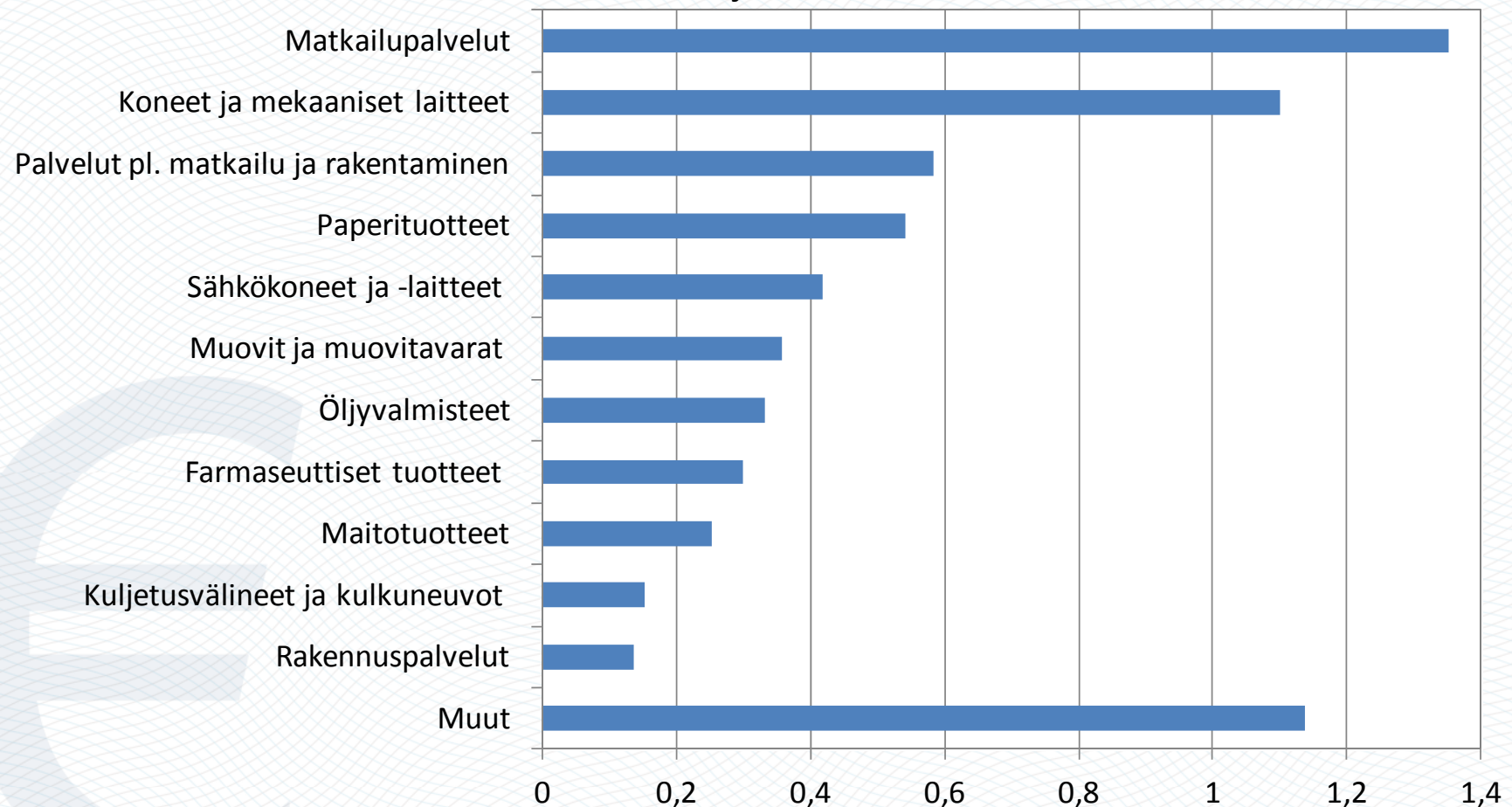

Venäjän talouden ongelmat näkyvät Suomessa jo nyt

- *Heikentynyt rupla, supistuvat investoinnit ja epävarmuuden kasvu pienentävät Suomen vientiä*
- *Heikentynyt rupla ja venäläisten reaalitulojen kasvun päättymisen hidasti turismin kasvua merkittävästi jo vuoden 2013 lopulla*
- *Venäjän talouskehityksen jyrkkä heikentyminen aiheuttaisi lisävaikeuksia monilla tuotannon aloilla Suomessa, mutta vaikutusten koon arvioiminen hyvin epävarmaa*

Venäjälle viedään tavaroita ja palveluita laaja-alaisesti

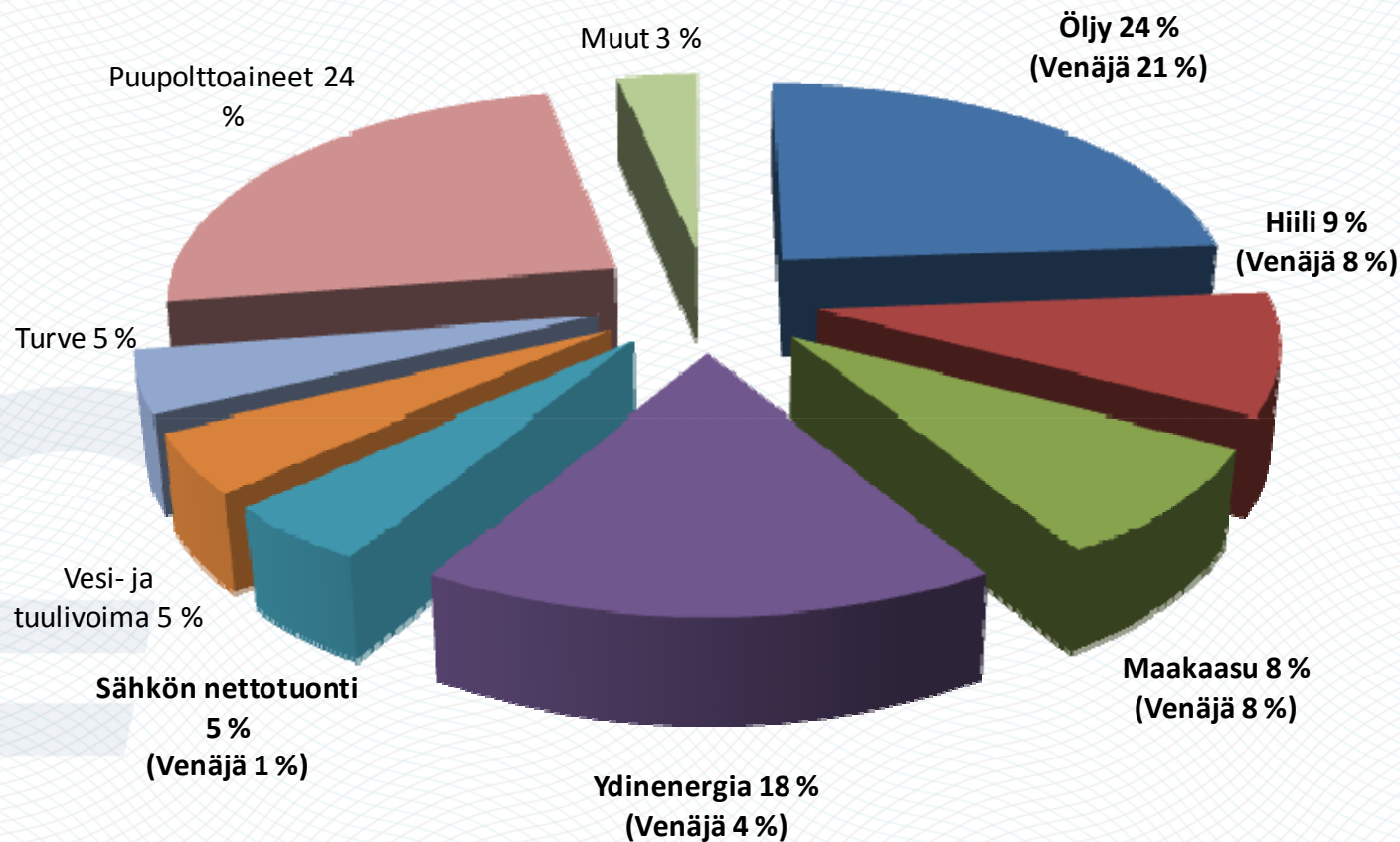
Vienti Venäjälle vuonna 2013, mrd. euroa

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomalais-venäläinen kauppakamari.

Venäjän osuus Suomen energianlähteistä runsaat 40%

Suomen energiankulutus lähteittäin vuonna 2012 ja Venäjän-tuonnin osuus siitä

Lähde: Tilastokeskus

Suomen teollisuuden rakennemuutos

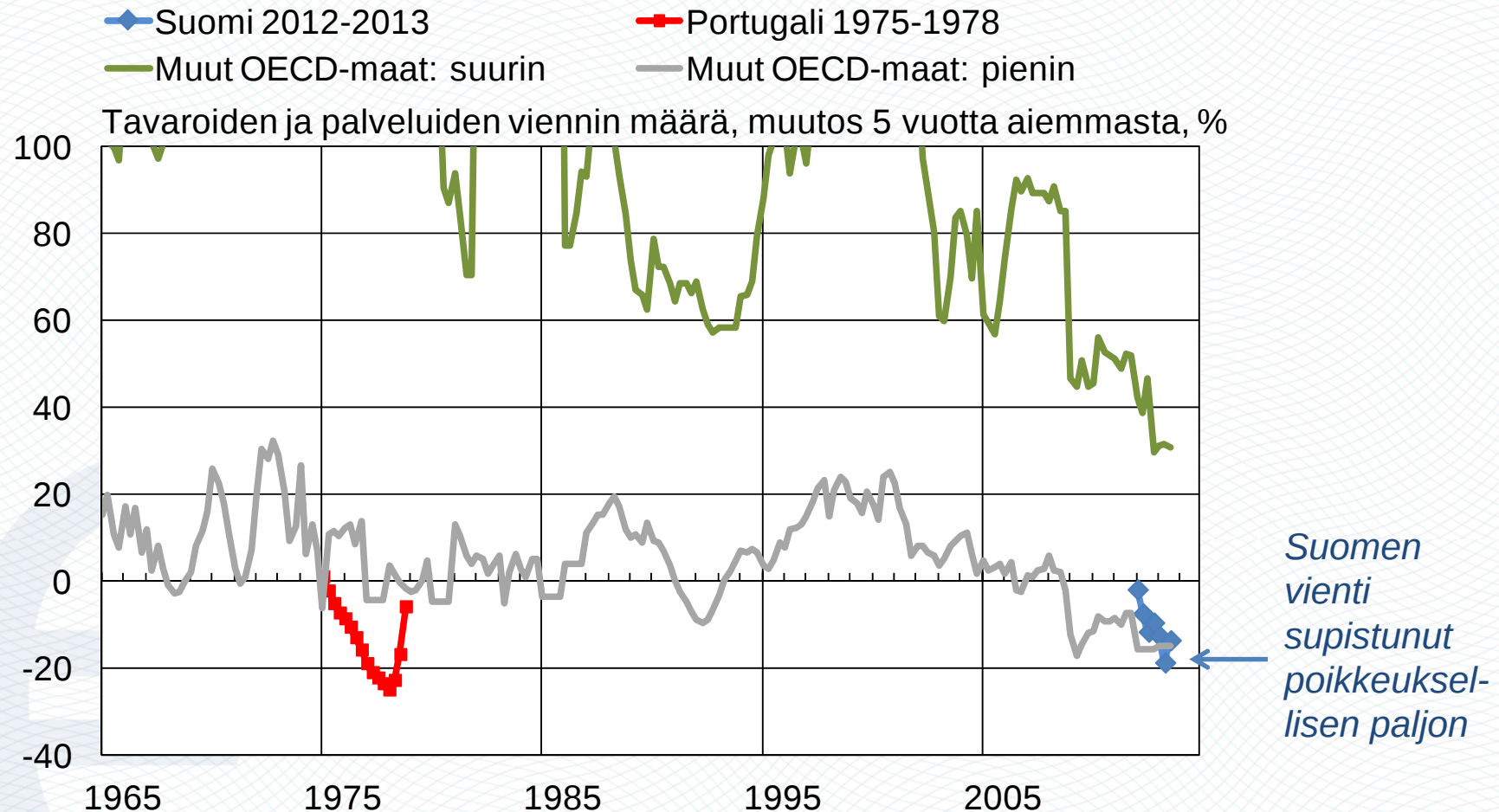
Teollisuus supistunut

”Suomi ei ole toipunut vuonna 2008 alkaneesta teollisuuden romahduksesta, jonka myötä merkittävä osa kansantaloutemme perustaa menetettiin.”

”Suomen talousahdingon tärkeimmät syyt ovat tällä kertaa suurelta osin rajojemme ulkopuolella: korjaavat keinot on kuitenkin löydettävä kotimaasta.”

Bengt Holmström, Sixten Korkman ja Matti Pohjola 21.2.2014

Viennin kehitys historiallisen heikkoa

Nykyiset 34 OECD-maata. Tiedot alkavat vuoden 1994 jälkeen: CZ, PL, EE, HU, SK, SI, Israel ja Chile. Vuosikeskiarvoja: DK, EL, CZ, HU, SK ja Turkki.

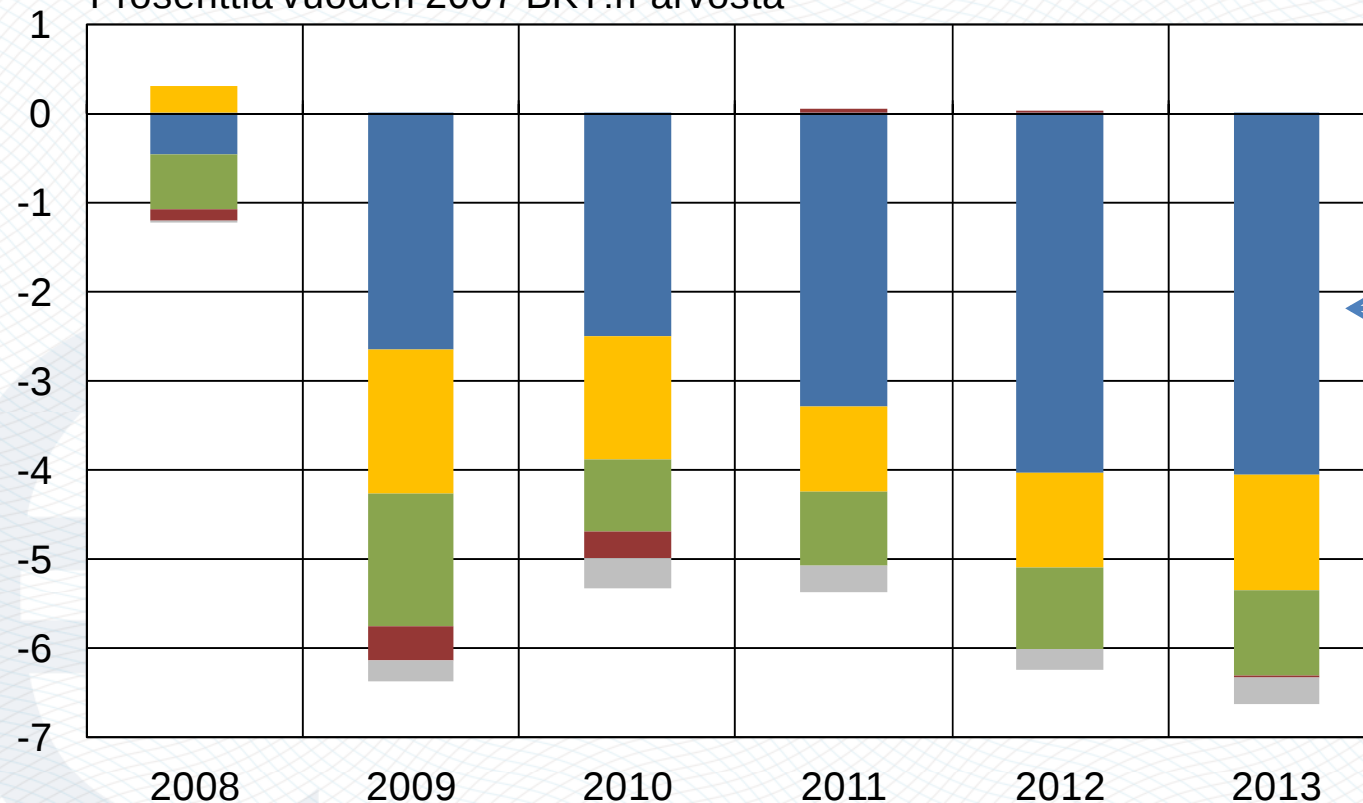
Lähteet: OECD, Euroopan komissio ja Tilastokeskus.

27745

Arvonlisäyksen muutos vuodesta 2007

Prosenttia vuoden 2007 BKT:n arvosta

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannon supistumisen suora vaikutus BKT:hen -4 %

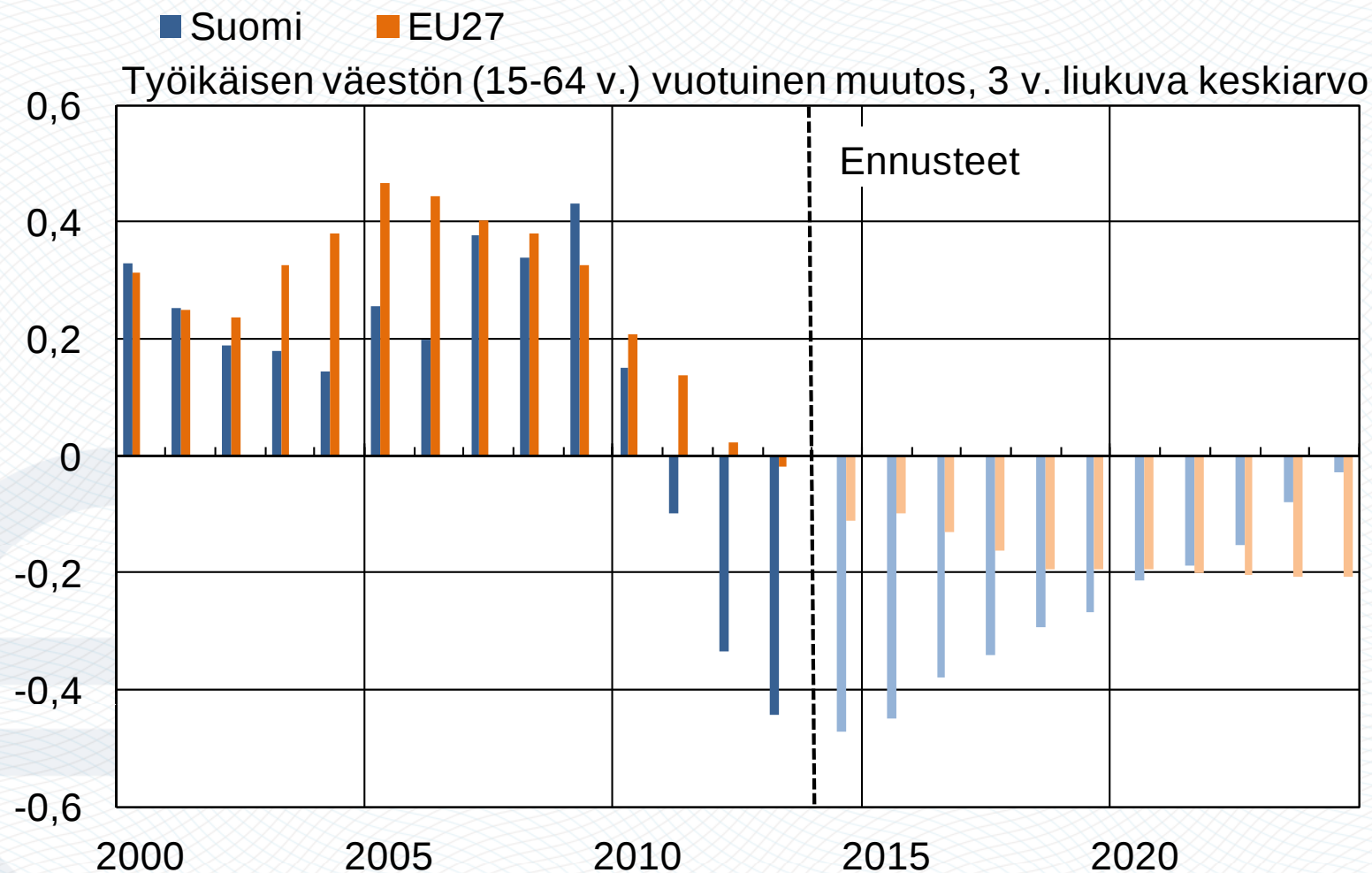
Lähde: Tilastokeskus.

27748

Väestön ikääntyminen

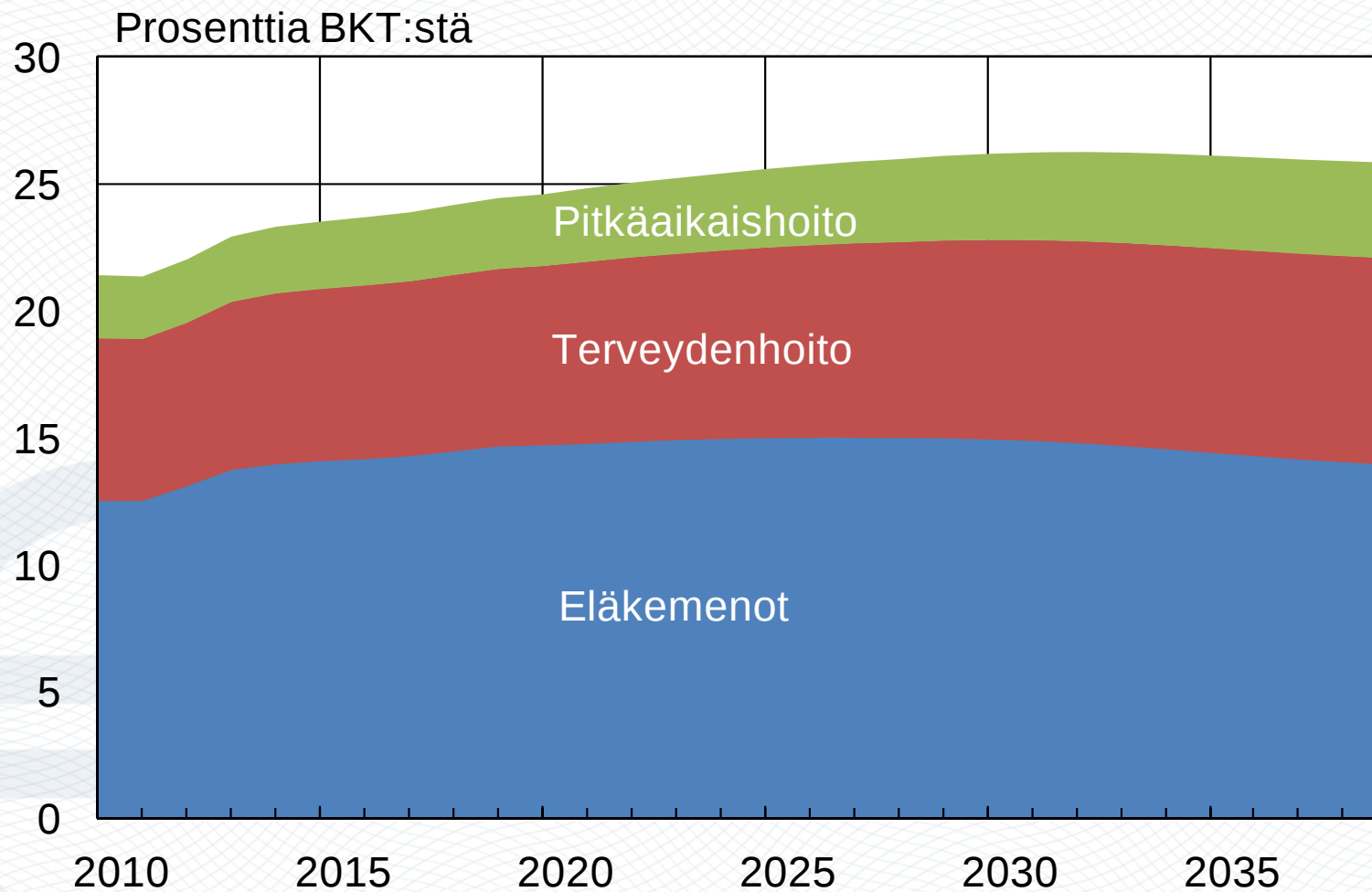

Työikäisen väestön määrä supistuu

Lähteet: Tilastokeskus (Suomi) ja Eurostat (EU27).

Ikääntymiseen kytkeytyvät menot kasvavat

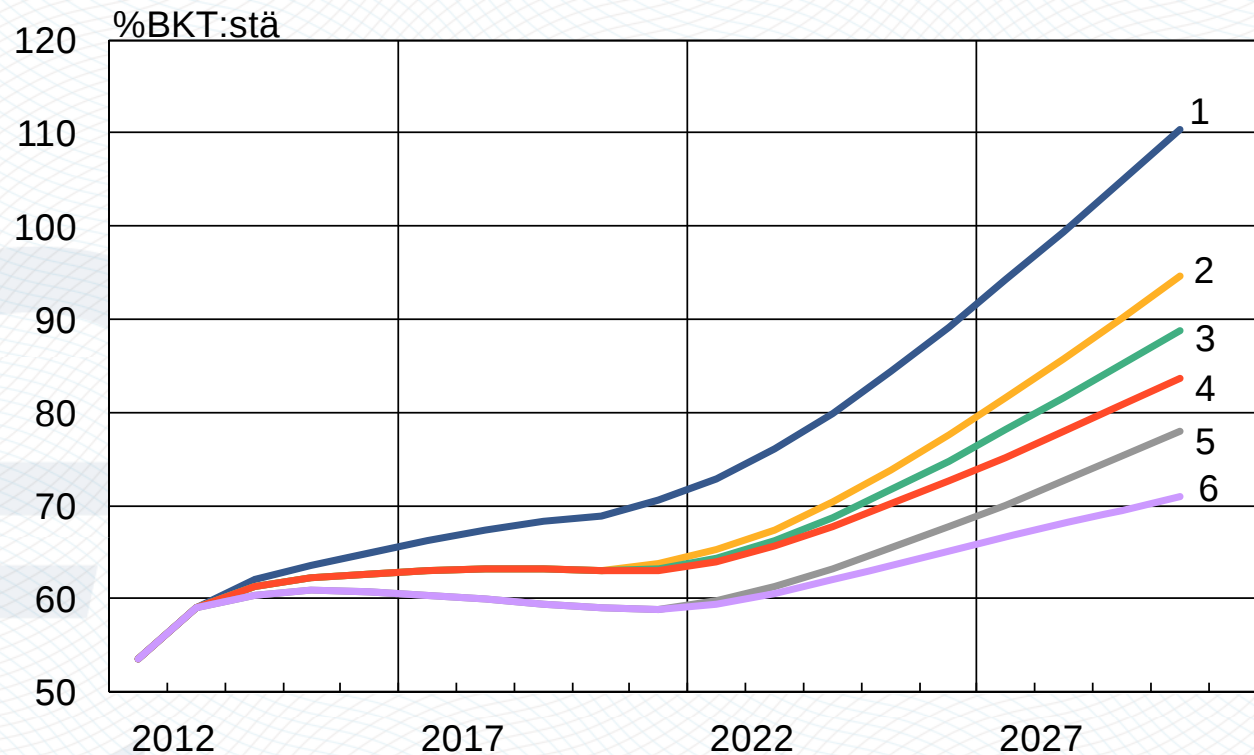
Lähde: Suomen Pankki.

27752

Julkinen velka ja rakenneuudistusten arvioidut vaikutukset

Julkisen talouden velka-aste vuosina 2000–2030

- 1. Perusura
- 1+2. Kunttalouden sopeutus
- 1+2+3. Työurat pitenevät
- 1+2+3+4. Rakenne työttömyys vähenee
- 1+2+3+4+5. Tuotantopotentiaali kasvaa
- 1+2+3+4+5+6. Julkisen talouden tuottavuus paranee

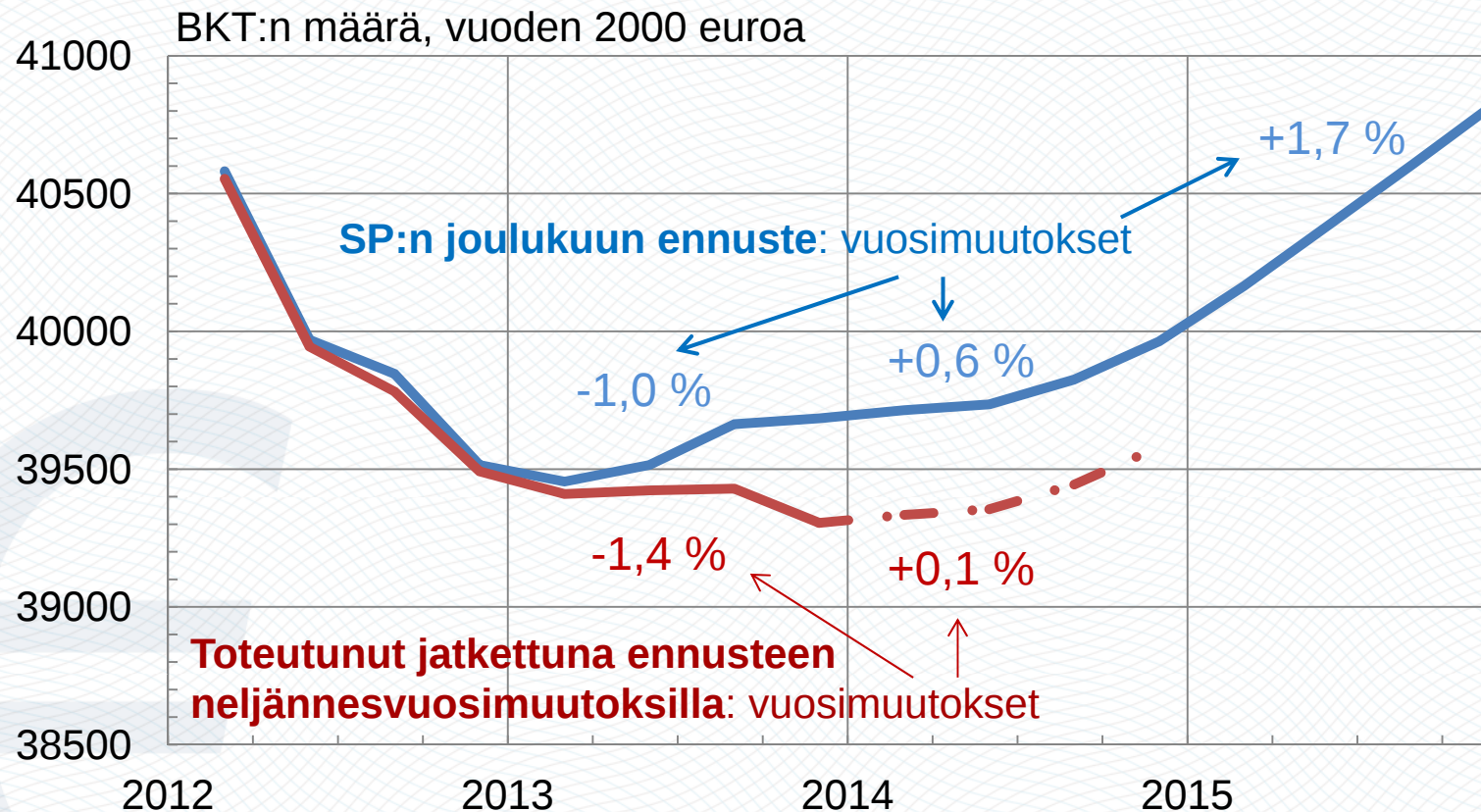

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Taloustilanne ja haasteisiin vastaaminen: uusiutumiskyky entistäkin tärkeämpi

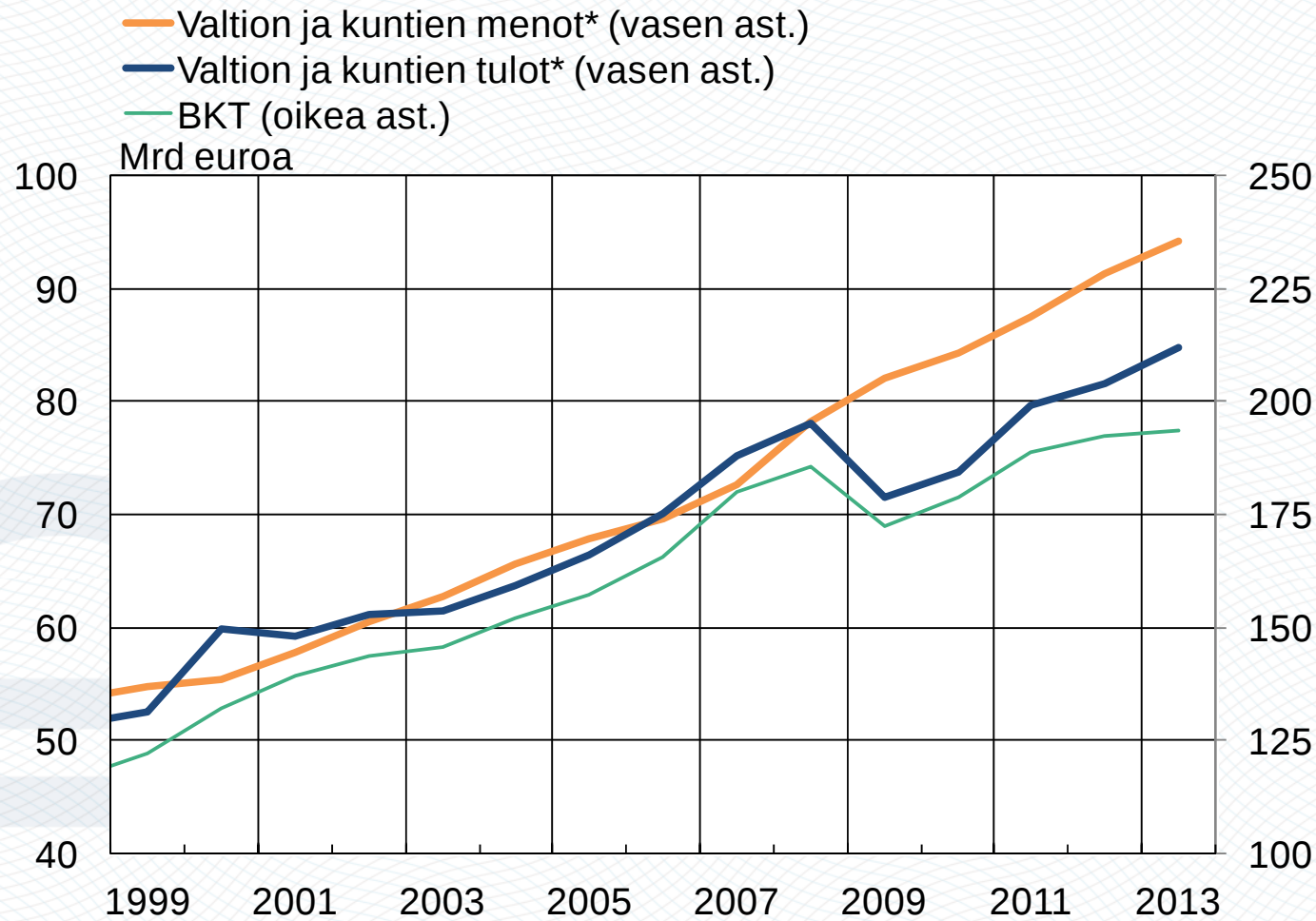
Vuoden 2013 loppu ennustettua heikompi

Ennuste: Suomen Pankki, joulukuu 2013.

Lähteet: tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Julkisessa taloudessa rakenteellinen alijäämä

*) Sulautetut menot / tulot.

Lähde: Tilastokeskus.

27749

Haasteisiin vastaaminen

- *Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toteuttaminen kunnianhimoisesti ja etupainotteisesti*
- *Tarvitaan myös välitöntä julkisen talouden sopeuttamista*
- *Ukrainan kriisi voi johtaa entistä suurempaan rakennemuutokseen ja talouden sopeutumistarpeeseen*
 - Uusiutumiskyky: työn liikkuvuus alalta ja alueelta toiselle, asuntojen tarjonta ym.

Holmströmin työryhmän suosituksia

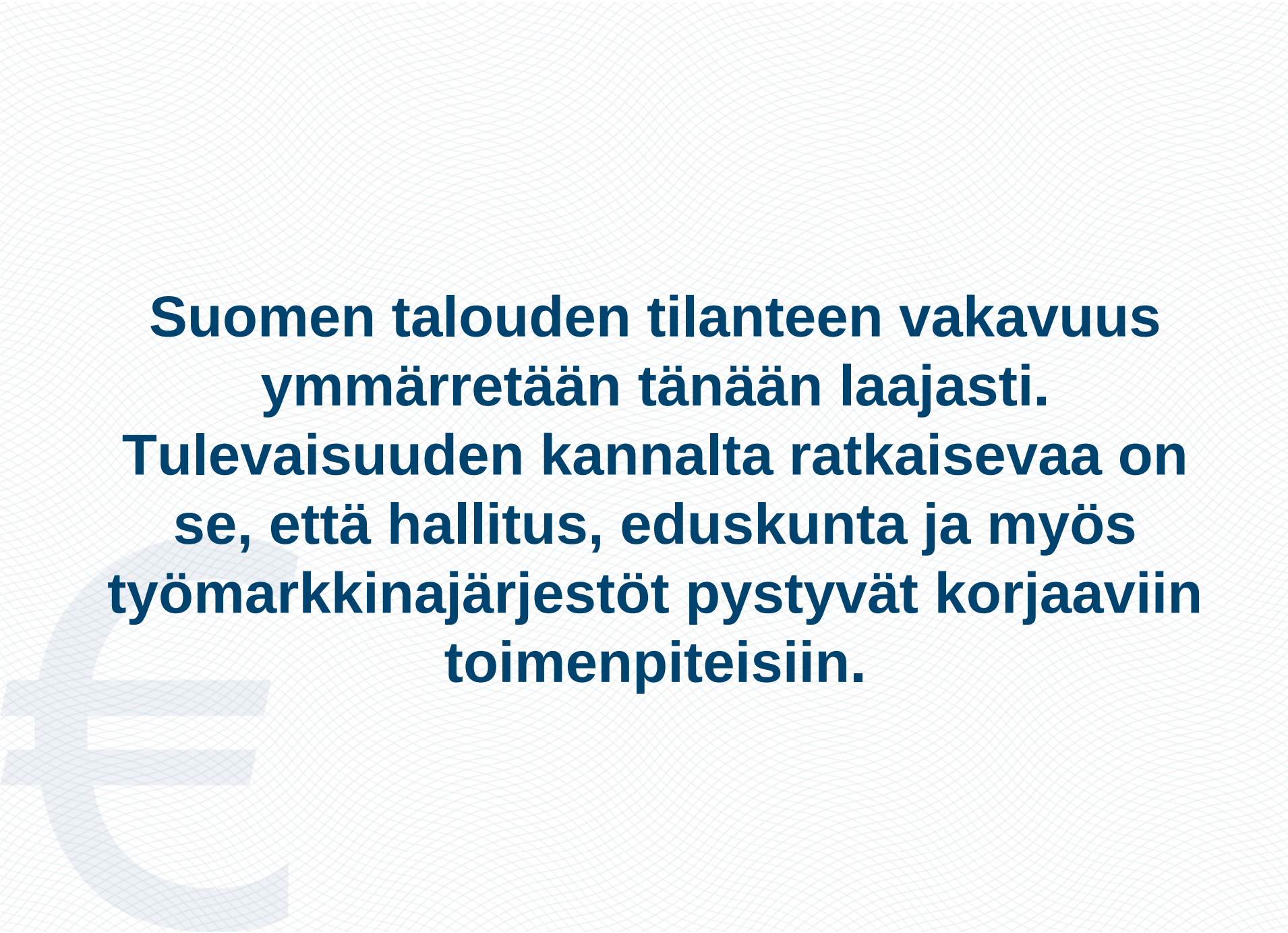
- *"Valtiovallan tulisi yleisesti ottaen pidättäytyä kohdennetuista teollisuustuista ja keskittyä turvaamaan elinkeinoelämälle parhaat mahdolliset toimintaedellytykset."*
- *"Nykytilanteessa [voimavarojen uudelleen kohdentumisen] tarve on poikkeuksellisen suuri ja edellyttää huomattavan suurta työmarkkinoiden sopeutumiskykyä, mitä voidaan edistää koulutuksella (mukaan lukien elinaikainen koulutus) ja työvoiman liikkuvuutta lisäävin toimenpitein."*
- *Valtiolta panostuksia ICT:n käytön edistämiseen*
- *Kasvuyritysten rahoitus: valtio voi toimia riskinkantajana, yksityisen rahoituksen ja osaamisen katalysaattorina*

Palkkaratkaisu oli tärkeä, mutta kustannuskilpailukyky edellyttää lisää

- ***Viime syksyn palkkaratkaisu pysäyttämässä kustannuskilpailuvyyn heikkenemisen***
 - Koheneminen edellyttää kauppakumppanimaita hitaampaa yksikkötyökustannusten kasvua pitkään nykyisten sopimusten umpeutumisen jälkeen
- ***Rakennepoliittisen ohjelman monet osat vaikuttavat nekin kustannuskilpailukykyyn kotimaista kustannustasoa alentamalla***
 - Kilpailun lisääminen, tuottavuus julkisissa palveluissa, työn liikkuvuuden parantaminen ym.

Luottamus avainasemassa

- *Taloutta kohdanneet sokit ja vastatuulet ovat poikkeuksellisen voimakkaita. Ne voivat horjuttaa luottamusta Suomen talouteen.*
- *Ratkaisut, jotka parantavat pitkän aikavälin näkymiä, vaikka ovat lyhyellä aikavälillä kipeitä, ovat luottamuksen kannalta ratkaisevia*
- *Vaikeat päätökset rakenneuudistuksista voivat parantaa yritysten ja kotitalouksien uskoa tulevaisuuteen niin, että myönteisiä vaikutuksia näkyy välittömästi*

**Suomen talouden tilanteen vakavuus
ymmärretään tänään laajasti.
Tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on
se, että hallitus, eduskunta ja myös
työmarkkinajärjestöt pystyvät korjaaviin
toimenpiteisiin.**

Kiitos!

